

Save the last dance for me

ALESSANDRO SCIARRONI

Dancing on the brink of extinction

Marina Srnka
Gezien op 13 september 2024
Concertzaal Vooruit

As social norms changed and social choreographies moved on, practice of the traditional bolognese ‘Polka Chinata’ fell into decline. For over half-a-century, the dance has been all but forgotten. All that is left of it are fleeting glimpses on grainy black-and-white film footage, and the bodily memories of five surviving practitioners. ‘Save the last dance for me’ is Alessandro Sciarroni’s passionate attempt to keep the tradition of the ‘Polka Chinata’ alive. Together with his collaborator Giancarlo Stagni, he rediscovered the dance through archival videos. In addition to the performance, the pair is working on educational initiatives to help preserve this endangered dance-species. NL Vertaling onder.

18 SEPTEMBER 2024

Dance is a curious thing. So overwhelming in the moment, yet so quick to fade from view once the music has stopped. How can the lives and movements of the past be kept alive in our minds if the bodies that moved have stopped moving?

Once they were dancing under the Bolognese colonnades. Men, spinning in couples, courting the ladies they were not allowed to dance with directly because of social customs. It must have been quite a curious spectacle for foreign eyes, to see well-dressed young men out the town with all the usual bravado lock together tightly and swirl in low and fast pirouettes. Yet, in Bologna, the dance was ubiquitous in the public squares as well as closed ballrooms, with regular competitions and displays for public entertainment.

The opulent concert room of art center 404 in Ghent, with its ceiling vault and its large balconies resting on impressive arcs is a fitting stage for such a revival. In the centre of the room, a square is outlined with white tape. The audience is

seated on each side of it, creating an authentic ballroom atmosphere. Inside the square there is a rectangle. This simple doubly-entangled geometrical structure will become a clear guideline and path for the upcoming dance. ‘Save the last dance for me’ is not really a full-blown performance in the ‘typical’ sense. It lasts less than 30 minutes, and its frugal dramaturgical minimalism means it does not really follow any form of easily distinguishable development. Throughout, an electro-swing score by Aurora Bauzà and Pere Jou, replaces the traditional Bolognese accordion music as accompaniment for the dancers. This contemporary aural layer transforms the original dance. Subtle variations in the movement vocabulary are inscribed in this new beat.

To witness Sciarroni’s ‘Polka Chinata’ is like meeting an endangered animal in a zoo.

Two men, Gianmaria Borzillo and Giovanfrancesco Giannini, enter the room holding hands. They are dressed in pants and shirt, and wear ballroom shoes. They quickly get to it, beginning a light-footed and intimate dance. They hug tightly together and move around the room in tight-knit rotations. Their knees are bent, and they spin on themselves with short, parallel steps, while spinning faster and faster. For the duration of the performance, they will never separate. It’s almost as if they are glued together, except for the occasions where one of them stops to let the other continue alone for some seconds, like a spinning top let loose. Occasionally, the pair change grip, hugging their shoulders, and bend down in a low, dizzying carousel. Here, the speed necessitates a sort of fragile, male interdependency – if one let’s go, they will both be blown away by the centrifugal forces.

Throughout the performance the pair follows the lines taped on the floor, in a fast beat, with light feet gently tapping the floor and their toes and heels swirling on the spot. The everyday lighting makes the performers entirely visible, as if under careful examination. Giannini, the smaller of the two seems more relaxed and moves more fluidly. Borzillo, the taller dancer, is more rigid in his posture, and in his overall performance. As the couple keeps spinning, the physical strain leaves its mark. It's without doubt a very demanding dance. The strength and endurance needed to keep spinning without spinning out is excruciating. However, as the original dance was conceived as short spurts of just a couple of minutes, variations in the performance are scarce. As fatigue sets in, and the speed increases, the performers seem to get always happier. They grin, then smile widely, as their breathing becomes louder. When the music finally ends, the performers keep clutched together for a final authentic spin. However, as the audience applaud the end of the show, they return to start afresh, now to the tune of a traditional Bolognese accordion.

As mentioned, Sciarroni’s performance feels only partially like a performance. It is short and sweet, and it is admiringly uncompromising in the approach to the subject. After all, Sciarroni aims not only for a show, loosely inspired by the Bolognese folk dance, but for the revival of the long-forgotten tradition in itself. This has certainly influenced the choreographic choices. The contemporary sound music and the staging of a performance inevitably–and unavoidably–moves the dance out of its original habitat. These elements of the reconstruction are a tacit admission that the world in which the Chinata existed and made sense as a cultural phenomenon has been lost and is irrecoverable.

Yet, as a form of re-enactment, Sciarroni's main mission is to shelter the tradition from the blowing winds of history by sharing and re-inventing. To witness Sciarroni's 'Polka Chinata' is like meeting an endangered animal in a zoo. You can see the fur, the eyes, the shape and movement of the body, but the animal is out of its natural element. Jumping from the plastic rocks or sipping water from the artificial spring, the body lives, the blood pumps, the dancers can recreate the movements. But the favourable conditions that enabled its development, and in which it thrived has disappeared. 'Save the last dance for me' is like a ghost of the past, and a reminder that we'll all, someday, become voiceless words and bodiless movements.

NL Vertaling

Dansen op de rand van uitsterving
Doordat de sociale normen veranderden en sociale choreografieën zich verder ontwikkelden, raakte de beoefening van de traditionele Bolognese 'Polka Chinata' in verval. Al meer dan een halve eeuw is de dans zo goed als vergeten. Het enige wat ervan is overgebleven zijn vluchtige beeldflarden op korrelige zwart-wit films en de lichamelijke herinneringen van vijf overlevende beoefenaars. 'Save the last dance for me' is Alessandro Sciarroni's gepassioneerde poging om de traditie van de 'Polka Chinata' levend te houden. Samen met zijn medewerker Giancarlo Stagni herontdekte hij de dans aan de hand van archiefbeelden. Naast de voorstelling werkt het duo aan educatieve initiatieven om deze bedreigde danssoort te helpen behouden.

Dans is iets merkwaardigs. Zo overweldigend op het moment zelf, maar ook even snel uit beeld als de muziek is gestopt. Hoe kunnen levens en bewegingen uit het verleden levend worden gehouden in onze geest als de lichamen die bewogen zijn opgehouden met bewegen?

Ooit dansten ze onder de Bolognese zuilengangen. Mannen, draaiend in paren, die de dames het hof maakten met wie ze niet direct mochten dansen vanwege sociale gebruiken. Het moet een merkwaardig schouwspel zijn geweest voor buitenlandse ogen, om goed geklede jonge mannen uit de stad met alle gebruikelijke bravoure strak tegen elkaar aan te zien draaien in lage en snelle pirouettes. Toch was de dans in Bologna alomtegenwoordig, zowel op de openbare pleinen als in de gesloten balzalen, met regelmatige wedstrijden en voorstellingen voor publiek vermaak.

De weelderige concertzaal van kunstcentrum 404 in Gent, met zijn plafondgewelf en zijn grote balkons die rusten op indrukwekkende bogen, is een passend podium voor een dergelijke heropleving. In het midden van de zaal is een vierkant afgebakend met witte tape. Het publiek zit aan weerszijden ervan, waardoor een authentieke balzaalsfeer ontstaat. In het vierkant is een tweede vierkant ingeschreven dat 45° gedraaid is. Deze eenvoudige geometrische structuur wordt duidelijk een leidraad en pad voor de komende dans. Save the last dance for me' is niet echt een volwaardige voorstelling in de gebruikelijke zin van het woord. Ze duurt minder dan 30 minuten en door het spaarzame dramaturgische minimalisme volgt ze geen duidelijk te onderscheiden ontwikkeling. Gedurende de hele voorstelling vervangt een electro-swing score van Aurora Bauzà en Pere Jou de traditionele Bolognese accordeonmuziek als begeleiding voor de dansers. Deze hedendaagse auditieve laag transformeert de oorspronkelijke dans. Subtiele variaties in het bewegingsvocabulaire zijn vastgelegd in deze nieuwe beat.

Getuige zijn van Sciarroni's 'Polka Chinata' is als een ontmoeting met een bedreigd dier in een dierentuin.

Twee mannen, Gianmaria Borzillo en Giovanfrancesco Giannini, komen de ruimte binnen en houden elkaars hand vast. Ze zijn gekleed in broek en overhemd en dragen ballroomschoenen. Ze beginnen er meteen aan met een lichtvoetige en intieme dans. Ze omhelzen elkaar stevig en bewegen door de kamer in strakke rotaties. Hun knieën zijn gebogen en ze draaien rond elkaar met korte, parallelle passen, terwijl ze steeds sneller rondtollen. De hele voorstelling lang gaan ze niet uit elkaar, bijna alsof ze aan elkaar vastgelijmd zitten. Uitzondering vormen de momenten dat de ene stopt om de ander een paar seconden alleen verder te laten gaan, als een tol die losgelaten wordt. Af en toe wisselen ze van greep, pakken hun elkaar schouders beet en buigen voorover in een lage, duizelingwekkende carrousel. Hier vereist de snelheid een soort fragiele, mannelijke onderlinge afhankelijkheid - als er eentje loslaat, worden ze allebei weggeblazen door de middelpuntvliedende krachten.

Gedurende de hele voorstelling volgt het duo de lijnen die op de vloer zijn geplakt, in een snel ritme, met lichte voeten die zachtjes op de vloer tikken en hun tenen en hakken die ter plekke dwarrelen. De alledaagse verlichting maakt de performers volledig zichtbaar, alsof ze bloot staan aan een nauwkeurig onderzoek. Giannini, de kleinste van de twee lijkt meer ontspannen en beweegt vloeiender. Borzillo, de langere danser, is strammer in zijn houding en in zijn algehele optreden. Terwijl het paar blijft draaien, laat de fysieke belasting zijn sporen na. Het is zonder twijfel een zeer veeleisende dans. De kracht en het uithoudingsvermogen die nodig zijn om te blijven draaien zonder uit te vallen, zijn ondraaglijk. Maar omdat de oorspronkelijke dans is bedacht als korte spurts van slechts een paar minuten, zijn variaties in de uitvoering schaars. Naarmate de vermoeidheid toeslaat en de snelheid toeneemt, lijken de performers steeds vrolijker te worden. Ze grijnzen en glimlachen breeduit terwijl hun ademhaling luider wordt. Als de muziek uiteindelijk eindigt, blijven de performers elkaar vasthouden voor een laatste authentieke draai. Maar als het publiek applaudisseert voor het einde van de show, keren ze terug om opnieuw te beginnen, nu op de melodie van een traditionele Bolognese accordeon.

Als gezegd voelt Sciarroni's stuk maar ten dele als een voorstelling aan. Het is kort en krachtig, met een bewonderenswaardig compromisloze benadering van het thema. Sciarroni mikt immers niet alleen op een voorstelling, losjes geïnspireerd door de Bolognese volksdans, maar op de heropleving van de lang vergeten traditie op zich. Dit heeft zeker de choreografische keuzes beïnvloed. De hedendaagse sound en de enscenering van een voorstelling halen de dans onherroepelijk en onvermijdelijk uit zijn oorspronkelijke habitat weg. Deze elementen van de reconstructie zijn een stilzwijgende erkenning dat de wereld waarin de Chinata bestond en zin had als cultureel fenomeen, verloren is gegaan en niet meer te herstellen is.

Toch is Sciarroni's belangrijkste missie, in de vorm van een re-enactment, om de traditie te beschermen tegen de winden van de geschiedenis door ze te delen en opnieuw uit te vinden. Getuige zijn van Sciarroni's 'Polka Chinata' is als een ontmoeting met een bedreigd dier in een dierentuin. Je ziet de vacht, de ogen, de vorm en beweging van het lichaam, maar het dier is uit zijn natuurlijke element. Springend van de plastic rotsen of nippend aan water uit de kunstmatige bron, leeft het lichaam, pompt het bloed, kunnen de dansers de

bewegingen nadoen. Maar de gunstige omstandigheden waarin het zich kon ontwikkelen en floreren zijn verdwenen. 'Save the last dance for me' is als een geest uit het verleden en een herinnering dat we op een dag allemaal stemloze woorden en lichaamloze bewegingen zullen worden.